

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12321/2023
23.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Специјална болница за рехабилитацију Бујановац, коју заступа Миле Ристић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде - Основни суд у Бујановцу, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1574/22 од 13.09.2022. године, у седници одржаној 23.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1574/22 од 13.09.2022. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П 1149/21 од 16.03.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу по основу накнаде штете исплати износ од 1.253.317,31 динар, са законском затезном каматом од 22.03.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.759,00 динара, с тим што на износ од 56.625,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1574/22 од 13.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу по основу накнаде штете плати износ од 1.253.317,31 динар, са законском затезном каматом од 22.03.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи и као о изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011 ... 10/23), због чега није било потребе да се разматра испуњеност услова из члана 404. ЗПП у погледу изузетне дозвољености изјављене ревизије

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Бујановцу И 174/15 од 02.02.2015. године одређено је извршење по предлогу извршног повероца АА као извршног повериоца против овде тужиоца „Специјална болница извршне исправе - пресуде Основног суда у П1 1056/13 од 15.05.2014. године (којом је обавезан да јој на име њеног потраживања из радног односа - неисплаћени додатак на зараду за редован рад за период од 01.10.2010. године до 30.11.2012. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, као и трошкове парничног поступка). Закључком Основног суда у Бујановцу И 174/15 од 15.07.2015. године (након пријема обавештења НБС од 20.02.2015. године да није спроведено извршење у року од 15 дана од дана пријема решења), промењени су средства и предмет извршења тако што је извршење одређено, између осталог, и запленом дужниковог потраживања које има према Републичком фонду за осигурање у Београду, овде непарничару, уз забрану дужнику извршног дужника да потраживање у новчаном износу од 3.356.870,13 динара измири извршном дужнику, а извршном дужнику да потраживање наплати или њиме располажу у корист трећег лица или свог дужника. Правноснажном пресудом Основног суда у Бујановцу П 3273/15 од 23.09.2016. године, обавезан је Републички фонд за здравствено осигурање Београд (као дужник извршног дужника) да тужили АА (у тој парници) исплати дуг на основу пренетог потраживања према закључку Основног суда у Бујановцу И 174/15 од 15.07.2015. године.

Одлуком Уставног суда Републике Србије Уо 7/2014 од 02.12.2016. године („Службени гласник РС“, бр. 98/16 од 08.12.2016. године), тачком 1., утврђено је да закључак Владе Републике Србије 05 бр. 121-14320/2001-2 од 18.12.2001. године није у сагласности са Уставом и Законом (који закључак је био основ за доношење извршне исправе - пресуде Основног суда у Бујановцу П1 1056/13 од 15.05.2014. године), док је тачком 2. одбачен захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу закључка из тачке 1.8, с позивом на члан 56. став 3. Закона о Уставном суду. Након објављивања наведене одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику РС“, тужилац се у својству извршног дужника обратио Основном суду у Бујановцу поднеском од 21.12.2016. године (на који се позива у тужби) ради обуставе започетог поступка извршења И 175/15 (с позивом на чланове 58. и 60. Закона о Уставном суду). Овај поднесак тужиоца није здружен предмету И 174/15, јер је тужилац грешком, уместо броја предмета И 174/15 (у коме је извршни поверилац АА), означио други број предмета истог суда И 1056/15 (у којем је извршни поверилац ББ), који је остао у том предмету, иако је тужилац тај погрешно означен број руком

прецртао и навео број И 174/15 (што је доказао достављањем тог поднеска уз свој поднесак од 20.01.2022. године, а што је утврђено и од стране првостепеног суда увидом у списе предмета Основног суда у Бујановцу И 1056/15).

Поднеском од 26.07.2017. године, извршни поверилац АА обавестила је извршног судију Основног суда у Бујановцу у поступку И 174/15 да је по заплењеном и пренетом потраживању према закључку Основног суда у Бујановцу И 174/15 од 15.07.2015. године (очигледном погрешком у куцању наведено 30.07.2015. године) у целости наплатила своје новчано потраживање у наведеном извршном поступку према извршном дужнику – овде тужиоцу и то код јавног извршитеља по закључку И.И. 518/17 од 22.03.2017. године. Након тога, решењем Основног суда у Бујановцу И 174/15 од 28.07.2017. године (правноснажно) 14.09.2017. године закључен је овај извршни поступак, уз одбијање као неоснованог предлога извршног дужника да се обустави поступак извршења у предмету И 174/15. Решењем Основног суда у Бујановцу ПП 1056/13 од 17.10.2018. године (правноснажно 11.12.2018. године) одбијен је предлог овде тужиоца за понављање поступка у тој правној ствари.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, с позивом на члан 172. Закона о облигационим односима у вези члана 168. став 3. Устава РС и чланова 58. став 1., 59. и 60. ставови 1. и 3. Закона о Уставном суду, налазећи да тужена има обавезу да тужиоцу накнади причињену штету у утуженом износу. Према ставу тог суда, постоји пропуст Основног суда у Бујановцу који се састоји у томе што на благовремено поднет предлог овде тужиоца као извршног дужника од 21.12.2016. године за обуставу извршног поступка И 174/15 (покренутог по предлогу извршног повериоца АА из ...) с позивом на одлуку Уставног суда Републике Србије Уо 7/2014 од 02.12.2016. године, није по службеној дужности обуставио тај поступак у смислу члана 60. ставови 1. и 3. Закона о уставном суду. Наиме, на поднеску од 21.12.2016. године извршни дужник – овде тужилац је ручно отклонио грешку у куцању погрешно означеног броја И 1965/15, прецртавањем, и означио број И 174/15 (на који се поднесак односио), а који поднесак је од стране тог суда погрешно здружен предмету И 1956/15, односно није достављен судији који поступа у предмету И 174/15, услед чега судија у том предмету није по службеној дужности обуставио започети извршни поступак, чиме је тужиоцу повређено право на мирно уживање имовине из члана 58. Устава РС и члана 1. Протокола прве Европске конвенције за заштиту права и основних слобода.

За разлику од оваквог закључка првостепеног суда, другостепени суд је закључио да тужилац није доказао постојање узрочно - последичне везе између радњи односно пропуста органа тужене и настале штете, те је применом терета доказивања у смислу одредбе члана 231. Закона о парничном поступку одбио тужбени захтев. Према ставу другостепеног суда тужилац је сопственим пропустима проузроковао штету, јер је као извршни дужник погрешно означио списе извршног предмета као И 1056/15 (извршног повериоца ББ), уместо И 174/15 (извршног повериоца АА), због чега у списима предмета И 174/15 није пронађен наведени поднесак, већ се исти налази у списима И 1056/15, што искључује одговорност тужене. Осим тога, извршење је спроведено од стране надлежног јавног извршитеља (члан 63. Закона о извршењу и обезбеђењу), па је овде тужилац као извршни дужник имао на располагању правна

средства у поступку спровођења извршења преко јавног извршитеља (члан 4. Закона о извршењу и обезбеђењу).

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, одлучујући о жалби против првостепене пресуде и оцењујући изведене доказе, утврдио другачије чињенично стање у погледу закључења спорног уговора и на таквом чињеничном стању засновао своју одлуку.

Законом о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07 ... 40/15 – др. закон), прописано је да закони и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговором или законом, не могу се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда ако до тог дана нису правноснажно решени (члан 60. став 1.). Извршење појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може се ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето – обуставиће се (став 3.).

Законом о извршењу и обезбеђењу – ЗИО („Службени гласник РС“, бр.31/11...139/14), прописано је да суд спроводи извршење по службеној дужности када су за то испуњени услови прописани законом; поступак спровођења извршења од стране извршитеља покреће се предлогом извршног повериоца (чланови 69. став 1. и 70. став 1.); извршни поступак окончава се обуставом или закључењем (члан 75.). Суд обуставља извршење (члан 76. став 1.): 1. ако је извршна исправа правноснажно, односно коначно укинута, односно преиначена, поништена или стављена ван снаге; 2. услед смрти странке која нема наследника; 3. услед престанка странке која је правно лице, а нема правног следбеника; 4. ако је потраживање престало; 5. услед пропасти предмета извршења; 6. ако нема имовине која може бити предмет извршења; 7. из других разлога предвиђених законом.

Законом о извршењу и обезбеђењу – ЗИО („Службени гласник РС“, бр. 106/15 ... 54/19), важећем у време подношења тужбе, а на чије одредбе се позвао другостепени суд, чланом 545. прописано је да се извршни поступци и поступци обезбеђења који су почели пре ступања на снагу овог закона настављају према Закону о извршењу и обезбеђењу -ЗИО („Службени гласник РС“, бр. 31/11...139/14). Ако после ступања на снагу овог закона буде укинута решење о извршењу, односно о обезбеђењу поступак се наставља применом овог закона (члан 546. став 1.).

У конкретном случају, правни основ тужбеног захтева је накнаде штете тужиоцу због поступања органа тужене у извршном поступку у предмету И 174/15 у којем је АА, радник тужиоца, наплатила своје потраживање од тужиоца, а основ тог потраживања је Закључак Владе Републике Србије од 18.12.2001. године, који је проглашен неуставним објављивањем одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“ дана 18.12.2016. године. Извршење правноснажне и извршне пресуде Основног суда у Бујановцу Основног суда у П1 1056/13 од 15.05.2014. године којом је тужилац, по наведеном Закључку, обавезан да јој на име њеног потраживања из радног односа није спроведено до доношења и објављивања одлуке Уставног суда у Службеном гласилу (правно дејство одлука Уставног суда у смислу члана 60. Устава Републике Србије).

Међутим, чињенично стање нижестепених судова се разликује у погледу битне чињенице да ли је, након доношења одлуке Уставног суда Уо 7/2014 од 02.12.2016. године, било или није било пропуста у радњама тужиоца односно у радњама органа тужене који су у узрочно - последичној вези са штетом коју је тужилац претрпео у смислу члана 172. Закона о облигационим односима (ЗОО). Првостепени суд, оценом изведених доказа, утврђује да таквог пропуста на страни тужиоца није било, јер је након доношења одлуке Уставног суда Уо 7/2014 од 02.12.2016. године и њеног објављивања у „Службеном гласнику РС“ бр. бр. 98/16 од 08.12.2016. године благовремено поднетим поднеском од 21.12.2016. године тражио од Основног суда у Бујановцу обуставу извршног поступка И 174/15, отклонивши сам грешку у означавању броја предмета (руком), а да је на страни органа тужене – Основног суда у Бујановцу било пропуста који се огледа у томе што тако поднет поднесак тужиоца (који је исправљен у погледу означавања броја предмета) није здружио предмету на који се поднесак односио (И 174/15), што је имало за последицу да није одлучивано о предлогу тужиоца за обуставу поступка извршења, тако да је извршење спроведено од стране јавног извршитеља, при чему исти суд након доношења одлуке Уставног суда није обуставио извршни поступак ни по службеној дужности. С друге стране, другостепени суд без отварања расправе утврђује супротно - да је на страни тужиоца било пропуста - јер се у предлогу за обуставу извршења поступка позвао на погрешан број предмета, занемарујући утврђену чињеницу од стране првостепеног суда да је тужилац тај недостатак односно очигледну погрешку у означавању броја предмета сам ручно отклонио, а да на страни органа тужене није било пропуста, јер је извршни поступак вођен пред судом, а касније и извршење спроведено од стране јавног извршитеља у свему према одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу – ЗИО који због погрешно означеног броја предмета нису имали у виду предлог тужиоца за обуставу поступка извршења.

Другостепени суд у смислу члана 394. став 1. тачка 1. ЗПП није могао без расправе да утврди другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди. Наиме, у основ пресуде којом другостепени суд преиначава првостепену пресуду узима се оно чињенично стање на коме је та пресуда заснована, што овде није био случај. Да би преиначио првостепену пресуду другостепени суд је морао да закаже расправу да би, након извођења доказа и њихове оцене, која обавеза постоји не смао код доказа који се непосредно изводе пред судом (саслушање странака и сведока), већ и у ситуацији када се ради о писменим доказима у које се непосредно врши увид (списи здружених предмета и у другим ситуацијама) како би могао да изврши другачију оцену доказа, ако не прихвати оцену доказа изведених пред првостепеним судом.

Осим тога, овде се не ради о обустави извршног поступка применом цитираних одредаба Закона о извршењу и обезбеђењу - ЗИО из 2011. године, по коме је поступак извршења започет, а није било доказа да је у међувремену укинута решење Основног суда у Бујановцу о извршењу И 174/15 од 02.02.2015. године да би се могле применити одредбе касније донетог Закона о извршењу и обезбеђењу – ЗИО из 2015. године, на који се позвао другостепени суд. Овде је реч о обустави извршног поступка непосредном применом цитиране одредбе члана 60. став 3. Закона о Уставном суду по којој се извршење појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето – обуставиће се.

У поновном поступку, другостепени суд ће поступати у складу са примедбама овог суда, отклонити указане неправилности, па ће након правилно спроведеног поступка и потпуног утврђења чињеничног стања донети нову одлуку.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци решења на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић